PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA

CURSO 2020-21

CEIP FELICIANO GULÁNS

Francisco Javier Ojosnegros Domínguez

Contido

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 8

EDUCACIÓN INFANTIL curso 2020-21 8

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 8

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA E.I. 8

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 9

CRITERIOS DE AVALIACIÓN 9

Temporalización 10

Materiais e recursos didácticos 10

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 10

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 10

Descrición do grupo despois da avaliación inicial 11

Necesidades individuais 11

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 11

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 12

Plan de recuperación 12

Medidas para a actividade lectiva non presencial 12

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 1.º EP 2020-21 14

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 14

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 1.º EP 14

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 14

CRITERIOS DE AVALIACIÓN 15

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 15

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía 16

Comunicación lingüística 16

Competencia dixital 17

Conciencia e expresións culturais 17

Competencias sociais e cívicas 18

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor 18

Aprender a aprender 19

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica 20

Procedementos de avaliación 20
Temporalización 21
Concrecións metodolóxicas 23
Materiais e recursos didácticos 24
Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 25
Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 25
Descrición do grupo despois da avaliación inicial 26
Necesidades individuais 26
Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 26
Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 27
Plan de recuperación 27
Medidas para a actividade lectiva non presencial 27

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 2.º EP 2020-21 29
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 29
OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 2.º EP 29
ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 29
CRITERIOS DE AVALIACIÓN 30
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 30
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía 31
Comunicación lingüística 31
Competencia dixital 32
Conciencia e expresións culturais 33
Competencias sociais e cívicas 33
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor 34
Aprender a aprender 34
Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica 35
Procedementos de avaliación 35
Temporalización 36
Concrecións metodolóxicas 38
Materiais e recursos didácticos 39
Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 40
Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 40
Descrición do grupo despois da avaliación inicial 41
Necesidades individuais 41

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 41
Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 42
Plan de recuperación 42
Medidas para a actividade lectiva non presencial 42

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 3.º EP 2020-21 44
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 44
OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 3.º EP 44
ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 44
CRITERIOS DE AVALIACIÓN 45
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 46
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía47
Comunicación lingüística 48
Competencia dixital 48
Conciencia e expresións culturais 49
Competencias sociais e cívicas 49
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor 50
Aprender a aprender 50
Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica 51
Procedementos de avaliación 51
Temporalización 52
Concrecións metodolóxicas 54
Materiais e recursos didácticos 55
Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 56
Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 56
Descrición do grupo despois da avaliación inicial 57
Necesidades individuais 57
Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 57
Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 58
Plan de recuperación 58
Medidas para a actividade lectiva non presencial 58

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 4.º EP 2020-21 60
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 60

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 4.º EP 60
ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 61
CRITERIOS DE AVALIACIÓN 61
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 62
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía63
Competencia dixital 64
Conciencia e expresións culturais 64
Competencias sociais e cívicas 65
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor 65
Aprender a aprender 66
Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica 66
Procedementos de avaliación 67
Temporalización 67
Concrecións metodolóxicas 70
Materiais e recursos didácticos 71
Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 72
Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 72
Descrición do grupo despois da avaliación inicial 73
Necesidades individuais 73
Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 73
Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 74
Plan de recuperación 74
Medidas para a actividade lectiva non presencial 74

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 5.º EP 2020-21 76
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 76
OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 5.º EP 76
ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 77
CRITERIOS DE AVALIACIÓN 77
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 79
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía79
Comunicación lingüística 80
Competencia dixital 81
Conciencia e expresións culturais 81
Competencias sociais e cívicas 82

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor 82
Aprender a aprender 83
Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica 83
Procedementos de avaliación 84
Temporalización 84
Concrecións metodolóxicas 87
Materiais e recursos didácticos 88
Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 89
Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 89
Descrición do grupo despois da avaliación inicial 90
Necesidades individuais 90
Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 90
Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 91
Plan de recuperación 91
Medidas para a actividade lectiva non presencial 91

PROGRAMACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 6.º EP 2020-21 93
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación 93
OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 6.º EP 93
ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS 94
CRITERIOS DE AVALIACIÓN 94
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 95
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía95
Comunicación lingüística 96
Competencia dixital 97
Conciencia e expresións culturais 97
Competencias sociais e cívicas 98
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor 98
Aprender a aprender 99
Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica 99
Procedementos de avaliación 100
Temporalización 100
Concrecións metodolóxicas 103
Materiais e recursos didácticos 104
Avaliación e criterios de cualificación do alumnado 104

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados 105
Descrición do grupo despois da avaliación inicial 105
Necesidades individuais 105
Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial 106
Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020 106
Plan de recuperación 107
Medidas para a actividade lectiva non presencial 107

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA E.I.

Expresar sentimentos e emocións.
Desenvolver valores e actitudes de respecto e alegría.
Sentirse membro da familia.
Ser conscientes dos coidados que recibimos das persoas que nos queren.
Agradecer o coidado, a protección e a educación que se recibe da familia.
Respectar e coidar aos amigos e compañeiros de clase.
Respectar ás persoas e os elementos da propia contorna, coidalos e preocuparse deles.
Respectar aos animais, coidalos e preocuparse deles.
Preparar unha festa de despedida.
Descubrir que Deus é Pai Creador.
Coñecer os relatos bíblicos da Anunciación a María e do nacemento de Xesús.
Valorar que Xesús actúa como Bo Pastor.
Recoñecer que Xesús é amigo de todos e quérenos.
Coñecer o relato bíblico da Última Cea.
Recoñecer á Virxe María na arte.
Lembrar momentos da vida de María.
Valorar e describir elementos relixiosos cristiáns: a Biblia.
Familiarizarse co símbolo cristián do pan.
Comparar a propia casa coa de Xesús.
Descubrir a igrexa como lugar de reunión dos amigos de Xesús.

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

O relato bíblico da Creación.
Deus é Pai e coida aos seus fillos e fillas.
A Virxe María, a Nai de Xesús.
Os principais personaxes relacionados co nacemento de Xesús.
A manifestación do amor cristián: repartir alegría e felicidade a quen nos rodea.
As relacións cos demais. Os membros da familia e as actividades diarias.
Xesús coida das persoas e preocúpase por elas.
Os sentimentos de alegría e de unidade familiar nas celebracións.
O pan e o viño como símbolos que fan presente a Xesús.
Xesús é a luz do mundo e todos podemos ser luz cando amamos e compartimos.
Os bos amigos.
As calidades das nais e das persoas que nos coidan.
A Virxe María vida de Xesús.
A igrexa como casa de Xesús.
Os amigos de Xesús reúnense na igrexa todos os domingos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Recoñecer e identificar algúns referentes relixiosos da súa contorna: a Biblia, o belén, a cruz, imaxes de María, as igrexas.

Usar algunhas das palabras con sentido relixioso máis usuais no seu vocabulario: Deus, Xesús, María, Nadal, Pascua, igrexa.

Mostrar unha actitude de respecto cara a símbolos e edificios relixiosos, como a Biblia, a cruz, a igrexa e as imaxes de María.

Respectar as normas de convivencia e mostrarse contento por saber comportarse como un bo compañeiro ou compañeira.

Descubrir valores cristiáns que facilitan a convivencia, como o compartir, o respecto e o perdón.

Temporalización

Primeiro trimestre	Unidades didácticas 1, 2, 3
Segundo trimestre	Unidades didácticas 4, 5, 6
Terceiro trimestre	Unidades didácticas 7, 8, 9

Materiais e recursos didácticos

- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de EI.
- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas

que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

Necesidades individuais

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

Desenvolver valores e actitudes de respecto e alegría.

Sentirse membro da familia e ser conscientes dos coidados que recibimos das persoas que nos queren.

Respectar ás persoas e os elementos da propia contorna, coidalos e preocuparse deles.

Recoñecer que Xesús é amigo de todos e quérenos.

Valorar e describir elementos relixiosos cristiáns: a Biblia.

Descubrir a igrexa como lugar de reunión dos amigos de Xesús.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

No caso da E. Infantil, como non é obrigatoria, e para moitos alumnado é a primeira vez que está escolarizado, non hai temas pendentes do curso pasado, polo que empezamos dende unha etapa nova, sen ensinanzas non adquiridas.

Plan de recuperación

O empezar unha nova etapa educativa, non hai que recuperar nada do curso pasado, como xa se anticipou no punto anterior.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓ Para o alumnado de Infantil, se traballará a través das aulas virtuais, procurando que o acceso ás tarefas sexa o máis sinxelo posible

✓O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓✓Ademais das aulas virtuais, habilitaranse **fórmulas de comunicación** como foros ou vídeo chamadas para manter contacto coas familias e fornecer contidos educativos para infantil, 1º e 2º de primaria.

✓No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.

En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓ **Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓ **Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓ Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓ Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓ Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓ **Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 1.º EP

1. Observar e interiorizar a beleza da natureza como creación de Deus que deben respectar e coidar as persoas na súa vida diaria.
2. Coñecer a figura de Deus como Pai recoñecendo a súa bondade.
3. Descubrir no mundo que nos rodea o amor de Deus ao home a través da Creación e da natureza.
4. Realizar dramatizacións, actividades... a partir dalgunhas parábolas de Xesús para dar a coñecer a súa mensaxe e o seu ensino.
5. Identificar os valores que rodean as ensinanzas de Xesús e aplicalas á vida.
6. Tomar conciencia de que Cristo nos mostra o seu amor, morrendo por nós, perdoándonos e enviándonos o seu Espírito.
7. Coñecer e valorar a Igrexa como familia dos Fillos de Deus.
8. Valorar o domingo como día do Señor e festexalo.
9. Coñecer a vida da Virxe María como Nai Nosa e Nai de Deus.
10. Descubrir a vida eterna e valorala como regalo de Deus.

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

A Creación como obra admirable de Deus para o ser humano.

A Palabra de Deus e a comunicación de Deus co home.

Deus maniféstase como Deus Pai, creador e misericordioso.

O amor de Deus que nos fai fillos seus.

Os fillos de Deus podemos falar con El.

Xesucristo ensínanos.

Deus manifesta o seu amor dando a vida por nós.

Xesucristo resucitou, acompáñanos e queda connosco.

A gran familia dos fillos de Deus, a Igrexa, cre, reza e reúnese para celebrar o amor de Deus.

As festas e as celebracións do ano litúrxico. O sentido da festa cristiá: Deus connosco.

Significado das festas marianas máis importantes.

Significado e sentido dalgúns símbolos relixiosos nas celebracións: a auga, o lume, a luz, o aceite, os xestos, a música.

A gran festa do ceo como regalo de Xesús para os seus amigos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Valorar a Creación, a bondade e a paternidade de Deus.
2. Descubrir que Deus é Pai e nos coida.
3. Apreciar o amor de Deus ao home e á súa creación.
4. Comprender que Deus Pai enviou ao seu Fillo Xesús para que nos mostre o camiño para chegar a El.
5. Recoñecer a mensaxe e as ensinanzas dalgunhas parábolas de Xesús.
6. Saber aplicar á propia vida os valores e as virtudes que xorden das ensinanzas de Xesucristo.
7. Comprender que Cristo nos mostra o seu amor ensinando o camiño para chegar a Deus, morrendo por nós, perdoándonos e enviándonos o seu Espírito.
8. Recoñecer que a Igrexa é a familia dos fillos de Deus.
9. Comprender e respectar o domingo, día do Señor.
10. Saber e valorar a Virxe María, Nai de Deus e Nai nosa.
11. Valorar a vida eterna como un regalo de Deus.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

1. Relata coas súas palabras o amor do Pai Deus por todos nós.
2. Describe a natureza como a festa da creación de Deus.
3. Manifesta agradecemento a Deus Pai pola natureza a través de debuxos, oracións, xestos en clase...
4. Indica algúns textos bíblicos que sinalan que Deus Pai non nos deixa sós.
5. Memoriza a oración do Nosopai.
6. Repite oracións sinxelas para expresar amor a Deus Pai.
7. Enumera accións que o Señor realiza para ser mellores fillos de Deus.

8. Sabe que Xesús resucitou e está sempre connosco.
9. Cóntalles aos demais compañeiros o que fan na súa familia, no seu contorno próximo, como Xesús nos ensina.
10. Coñece pasaxes do Novo Testamento en que se manifesta a fe en Xesús Resucitado.
11. Describe con algúns trazos o que é unha familia e o que é unha comunidade cristiá.
12. Sabe que a Virxe María é Nai de Deus e Nai nosa.
13. Recoñece na Igrexa diversas manifestacións que expresan a loanza a Deus Pai.
14. Valora e sabe que o ceo é a casa de Deus onde nos encontraremos con Xesús.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilítanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar

os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa

expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal

dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.

- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica*. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.
- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora*. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica*. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

Procedementos de avaliación

Avaliar non é etiquetar, vai servir para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e tomar decisións en canto ás melloras que consideremos necesarias introducir no proceso educativo. Entendemos a avaliación como un proceso que nos proporcionará os datos necesarios para diagnosticar e orientar o proceso de ensino-aprendizaxe, así como orientar o traballo de profesores e alumnos.

A avaliación do alumnado realizarémola da seguinte maneira:

A observación directa, do traballo na aula, individual ou en grupo.

Valoración das actividades realizadas, mediante as súas propias producións.

Exposicións orais, tanto individuais como en grupo.

Actitude do alumnado ante as tarefas e traballos realizados.

Probas de control. 1-Valoración numérica (de 1 a 10) dos traballos realizados no libro de texto ou caderno de clase. 2-Valoración de traballos manuais realizados en datas sinaladas (Nadal , Semana Santa). 3-Observación e rexistro do comportamento e actitude do neno na aula (individual e respecto ao grupo).

Temporalización

Segunda quincena de setembro e primeira semana de outubro

- Os elementos da natureza.
- Deus regálanos a natureza e quere que a coidemos.
- O relato bíblico «A Creación de Deus».
- Comportamentos de colaboración con Deus no coidado da natureza e o uso responsable dos seus recursos.

Tres últimas semanas de outubro

- Os comportamentos de amor e felicidade.
- O amor e coidado de Deus ás persoas.
- O relato bíblico «Adán e Eva».
- Comportamentos de amor e de axuda aos compañeiros.

Tres primeiras semanas de novembro

- A alegría de participar nas festas.
- A festa da Anunciación e o seu significado.
- O relato bíblico «María recibe un gran anuncio».
- A importancia de dar as grazas ás persoas que nos queren e que nos axudan, seguindo o exemplo de María.

Última semana de novembro e primeira quincena de decembro

- Os personaxes, a música e os adornos relacionados co tempo de Nadal.
- A Nadal, festa da Igrexa que celebra o nacemento de Xesús.
- O relato bíblico «O nacemento de Xesús».
- As mensaxes coas que os cristiáns desexan feliz Nadal.

Segunda e terceira semana de xaneiro

- Os xestos e os comportamentos de amor.
- Xesús ensina o amor de Deus.

- O relato bíblico «Deus e os lirios do campo».
- A importancia de ser educados cos demais.

Última semana de xaneiro e primeira quincena de febreiro

- As persoas que traballan axudando aos demais son exemplos que seguir.
- Xesús é o mellor exemplo de vida.
- O relato bíblico «Xesús é o camiño cara a Deus»
- Comportamentos de boa educación.

Segunda quincena de febreiro e primeira quincena de marzo

- Os bos xestos e comportamentos da vida diaria en familia.
- A Igrexa é a gran familia dos fillos de Deus.
- O relato bíblico «As primeiras familias cristiás».
- O respecto a Deus e aos demais na igrexa.

Tres últimas semanas de marzo

- As diferentes actividades que se realizan en Semana Santa.
- Os días máis importantes da Semana Santa.
- O relato bíblico «Xesús morre e resucita».
- Os pasos de Semana Santa son obras de arte sobre a morte e resurrección de Xesús.

Segunda e terceira semana de abril

- Obxectos e símbolos do medio.
- Os obxectos que lembran a vida de Xesús e a súa mensaxe.
- O relato bíblico «Xesús é a luz do mundo».
- Símbolos relixiosos xudeus, cristiáns e musulmáns.

Última semana de abril e primeira quincena de maio

- Os xestos de amor e de boa educación na vida diaria das persoas.
- Os xestos relixiosos expresan amor a Deus.
- O relato bíblico «Os xestos relixiosos de Xesús».

- O xesto cristián de persignarse.

Segunda quincena de maio e primeira semana de xuño

- A importancia de saber dialogar e escoitar.
- Os cristiáns rezan a Deus.
- O relato bíblico «Xesús ensina a rezar».
- A oración como medio para falar e dialogar con Deus.

Segunda e terceira semana de xuño

- O templo é a casa dos cristiáns e o lugar onde compartir e celebrar.
- As imaxes relixiosas do templo.
- O relato bíblico «A presentación de Xesús no Templo».
- As medallas relixiosas axudan aos cristiáns a estar máis preto de Xesús e de María.

Concrecións metodolóxicas

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas

desde a **teoría das intelixencias múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos infcianse no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o **traballo en grupo colaborador** como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a **contexto real;** será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplicalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas de grupo, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a observación, a formulación de preguntas, a presentación en público dos traballos, a exposición dos contidos, a realización de autoavaliacións, etc.

Materiais e recursos didácticos

- O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica de 1.º EP en diferentes soportes.
- O libro de oracións Rezo con Xesús de 1.º de EP.
- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de 1.º EP.
- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	25%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

Necesidades individuais

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

1. Observar e interiorizar a beleza da natureza como creación de Deus que deben respectar e coidar as persoas na súa vida diaria.
2. Coñecer a figura de Deus como Pai recoñecendo a súa bondade.
3. Identificar os valores que rodean as ensinanzas de Xesús e aplicalas á vida.
4. Coñecer e valorar a Igrexa como familia dos Fillos de Deus.
5. Coñecer a vida da Virxe María como Nai Nosa e Nai de Deus.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

No caso do curso de 1º de E.P, como algúns veñen da etapa de E. Infantil, que non é obrigatoria, e outras é a primeira vez que están escolarizados, non hai temas pendentes do curso pasado, polo que empezamos de unha etapa nova, sen ensinanzas non adquiridas.

Plan de recuperación

O empezar unha nova etapa educativa, non hai que recuperar nada do curso pasado, como xa se anticipou no punto anterior.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓O profesorado dará unha formación básica no emprego dos ordenadores e tablets ao alumnado de 1º e 2º para que poidan realizar as accións máis básicas (manexar o rato e o teclado, abrir un arquivo, abrir internet, abrir un programa ...).

✓O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓Ademais das aulas virtuais, habilitaranse **fórmulas de comunicación** como foros ou vídeo chamadas para manter contacto coas familias e fornecer contidos educativos para infantil, 1º e 2º de primaria.

✓No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.
En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓ **Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓ **Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓ Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓ Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓ Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓ **Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.

<u>Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación</u>

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 2.º EP

..1. Valorar a importancia de ler libros e aprender das mensaxes que conteñen.
2. Descubrir que, na Biblia, Deus comunica ás persoas as súas ensinanzas e amor.
..3. Tomar conciencia da importancia de amar os demais e de cumprir as boas promesas.
4. Descubrir a Deus como Pai Misericordioso e como Creador.
5. Observar xestos de amor que enchen de alegría e felicidade.
6. Descubrir o gran amor de Deus ao pobo de Israel.
7. Valorar os comportamentos e os xestos cos que se celebra o verdadeiro Nadal.
8. Descubrir a verdadeira mensaxe cristiá do Nadal
9. Identificar as boas ensinanzas que ofrecen os contos.
10. Descubrir as ensinanzas e as parábolas de Xesús.
11. Valorar os xestos de amor e cariño.
12. Descubrir os xestos e as expresións de amor a Deus que realizan os cristiáns.
13. Recoñecer normas de boa convivencia.
14. Identificar as principais normas cristiás.
15. Tomar conciencia de que Deus Pai enviou o seu Fillo para salvarnos.
16. Recoñecer, nos pasos de Semana Santa, as imaxes da paixón de Xesús

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

Os libros ensínanme
Alégrame o teu grande amor
Descubro un amor de verdade
Celebro o verdadeiro nadal
Descubro boas ensinanzas
Regáloche xestos de amor

Aprendo boas normas

Lembro o teu grande amor

O teu espírito faime feliz

Gústame a vida

Participo nas festas de María

Celebro as festas cristiás

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Saber que Deus, na Biblia, comunica as súas ensinanzas e o seu amor ás persoas.

Coñecer as partes da Biblia e cantos libros a forman

Saber que Deus é Pai Misericordioso e Creador.

Coñecer que o perdón é un comportamento que nos ensina Deus.

Expresa comportamentos de amor cara ás persoas e aos animais.

Sinala os motivos polos que Deus elixe ao pobo de Israel.

Enumera comportamentos e xestos cos que se celebra o verdadeiro Nadal cristián.

Expresa a mensaxe cristiá do Nadal.

Escribe a ensinanza dun conto.

Identifica as parábolas con pequenas historias da vida diaria que conteñen unha boa ensinanza.

Sinala xestos de amor e agradecemento.

Describe como expresan os cristiáns o seu amor a Deus.

Escribe normas que axudan ás persoas a ser máis felices na vida.

Coñece as principais normas cristiás: os Dez Mandamentos

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

1. Relata coas súas palabras o amor do Pai Deus por todos nós.
2. Describe a natureza como a festa da creación de Deus.
3. Manifesta agradecemento a Deus Pai pola natureza a través de debuxos, oracións, xestos en clase...
4. Indica algúns textos bíblicos que sinalan que Deus Pai non nos deixa sós.
5. Memoriza a oración do Nosopai.
6. Repite oracións sinxelas para expresar amor a Deus Pai.

7. Enumera accións que o Señor realiza para ser mellores fillos de Deus.
8. Sabe que Xesús resucitou e está sempre connosco.
9. Cóntalles aos demais compañeiros o que fan na súa familia, no seu contorno próximo, como Xesús nos ensina.
10. Coñece pasaxes do Novo Testamento en que se manifesta a fe en Xesús Resucitado.
11. Describe con algúns trazos o que é unha familia e o que é unha comunidade cristiá.
12. Sabe que a Virxe María é Nai de Deus e Nai nosa.
13. Recoñece na Igrexa diversas manifestacións que expresan a loanza a Deus Pai.
14. Valora e sabe que o ceo é a casa de Deus onde nos encontraremos con Xesús.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilítanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe

adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.

- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica*. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.
- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora*. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica*. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

Procedementos de avaliación

Avaliar non é etiquetar, vai servir para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e tomar decisións en canto ás melloras que consideremos necesarias introducir no proceso educativo. Entendemos a avaliación como un proceso que nos proporcionará os datos necesarios para diagnosticar e orientar o proceso de ensino-aprendizaxe, así como orientar o traballo de profesores e alumnos.

A avaliación do alumnado realizarémola da seguinte maneira:

A observación directa, do traballo na aula, individual ou en grupo.

Valoración das actividades realizadas, mediante as súas propias producións.

Exposicións orais, tanto individuais como en grupo.

Actitude do alumnado ante as tarefas e traballos realizados.

Probas de control. 1-Valoración numérica (de 1 a 10) dos traballos realizados no libro de texto ou caderno de clase. 2-Valoración de traballos manuais realizados en datas sinaladas (Nadal , Semana Santa). 3-Observación e rexistro do comportamento e actitude do neno na aula (individual e respecto ao grupo).

Temporalización

Segunda quincena de setembro e primeira semana de outubro

- Os libros e as súas ensinanzas.
- A Biblia, o libro de Deus.
- O relato bíblico «A arca de Noé».
- Os libros do Antigo Testamento e do Novo Testamento.

Tres últimas semanas de outubro

- O amor aos demais e as boas promesas.
- Deus, Pai Misericordioso e Creador.
- O relato bíblico «A ovella perdida».
- O perdón, comportamento que nos ensina Deus.

Tres primeiras semanas de novembro

- Xestos e expresións de amor e felicidade.
- O grande amor de Deus ao pobo de Israel.
- O relato bíblico «Deus ama o seu pobo».
- Os cristiáns lembran a historia do pobo de Israel lendo a Biblia.

Última semana de novembro e primeira quincena de decembro

- Comportamentos e xestos relacionados co verdadeiro Nadal.
- A verdadeira mensaxe cristiá do Nadal.
- O relato bíblico «A gran mensaxe de Deus».
- As panxoliñas, cancións de Nadal.

Segunda e terceira semana de xaneiro

- As boas ensinanzas que ofrecen os contos.
- As ensinanzas e as parábolas de Xesús.
- O relato bíblico «A parábola do perdón».
- Comportamentos de amor a Deus, aos demais e a un mesmo.

Última semana de xaneiro e primeira quincena de febreiro

- As expresións e os xestos de amor na vida diaria.
- As principais expresións cristiás de amor a Deus.
- O relato bíblico «A Tenda do Encontro con Deus».
- A resposta da persoa ao amor de Deus.

Segunda quincena de febreiro e primeira quincena de marzo

- As normas de boa educación.
- As principais normas dos cristiáns.
- O relato bíblico «Os Dez Mandamentos».
- Os Mandamentos, expresión da lei natural e do amor de Deus.

Tres últimas semanas de marzo

- Deus envía ao seu Fillo para salvarnos e ensinarnos o seu grande amor.
- As imaxes dos pasos de Semana Santa lembran a paixón, morte e resurrección de Xesús.
- O relato bíblico «A morte e resurrección de Xesús».
- En Semana Santa, os cristiáns ven procesións e acompañan a Xesús saíndo de penitentes.

Segunda e terceira semana de abril

- Un espírito cheo de amor e axuda.
- Xesús e o Espírito Santo.
- O relato bíblico «A chegada do Espírito Santo».
- É Espírito Santo axuda a desenvolver un bo espírito no noso corazón e cos demais.

Última semana de abril e primeira quincena de maio

- Os cambios que se producen na natureza e na vida das persoas.
- A fe na vida eterna.
- O relato bíblico «A parábola do banquete de voda».
- As situacións de felicidade que se parecen ao ceo.

Segunda quincena de maio e primeira semana de xuño

- A alegría e a participación das festas marianas.
- As festas da Igrexa sobre a Virxe María.
- O relato bíblico «A Visitación».
- O mes da Virxe María.

Segunda e terceira semana de xuño

- As festas cristiás.
- Os tempos e as festas do ano litúrxico.
- O relato bíblico «Xesús na festa de Pascua».
- O significado do domingo para os cristiáns.

<u>Concrecións metodolóxicas</u>

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que

cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a **teoría das intelixencias múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos iníciianse no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o **traballo en grupo colaborador** como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a **contexto real;** será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplicalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas de grupo, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a observación, a formulación de preguntas, a presentación en público dos traballos, a exposición dos contidos, a realización de autoavaliacións, etc.

Materiais e recursos didácticos

- O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica de 2.º EP en diferentes soportes.
- O libro de oracións Rezo con Xesús de 2.º de EP.
- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de 2.º EP.

- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	25%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do

currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

Necesidades individuais

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

1. Descubrir que, na Biblia, Deus comunica ás persoas as súas ensinanzas e amor.
2. Tomar conciencia da importancia de amar os demais e de cumprir as boas promesas.
3. Descubrir a Deus como Pai Misericordioso e como Creador.
4. Observar xestos de amor que enchen de alegría e felicidade.
5. Descubrir o gran amor de Deus ao pobo de Israel.

6. Descubrir as ensinanzas e as parábolas de Xesús.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

Nesta aula quedaron pendentes por mor da pandemia que suspendeu as clases presenciais no anterior curso de 1º de E.P.

- Sabe que Xesús resucitou e está sempre connosco e coñece pasaxes do Novo Testamento en que se manifesta a fe en Xesús Resucitado.
- Describe con algúns trazos o que é unha familia e o que é unha comunidade cristiá e recoñece na Igrexa diversas manifestacións que expresan a loanza a Deus.
- Sabe que a Virxe María é Nai de Deus e Nai nosa.
- Valora e sabe que o ceo é a casa de Deus onde nos encontraremos con Xesús.

Plan de recuperación

O longo do primeiro mes de clase, adicaremos dúas sesións para reforzar e recuperar as aprendizaxes non adquiridas no curso, mediante o traballo por tarefas individuais, e algún taller de manualidades e materiais multimedia ou actividades dixitais, que fomenten o emprego das TIC.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓ No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓ O profesorado **formará ao alumnado** de 3º, 4º, 5º e 6º para que poida acceder de forma autónoma á aula virtual e para que poida realizar as accións máis básicas e necesarias (subir arquivos, descargar arquivos, acceder aos enlaces ...).

✓ O profesorado dará unha formación básica no emprego dos ordenadores e tablets ao alumnado de 1º e 2º para que poidan realizar as accións máis básicas (manexar o rato e o teclado, abrir un arquivo, abrir internet, abrir un programa ...).

✓ O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición

a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓✓Ademais das aulas virtuais, habilitaranse **fórmulas de comunicación** como foros ou vídeo chamadas para manter contacto coas familias e fornecer contidos educativos para infantil, 1º e 2º de primaria.

✓No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.

En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓**Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓**Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓**Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 3.º EP

1. Coñecer a acción creadora de Deus en colaboración co home.
2. Valorar a liberdade que Deus lle dá ao home para vencer o mal.
3. Analizar as nosas accións nas situacións diarias da nosa vida.
4. Coñecer as ensinanzas de Xesús dando a coñecer a Deus como Pai Misericordioso.
5. Comprender o significado cristián, festivo e cultural do Nadal como celebración do ano litúrxico.
6. Analizar e reflexionar sobre os principais acontecementos que se celebran durante a Semana Santa.
7. Recoñecer e practicar na vida diaria os valores do amor de Deus, a verdade e a bondade que Xesús ensina.
8. Comprender e apreciar os principais xestos que utilizan os cristiáns para relacionarse con Deus e expresarlle o seu amor.
9. Identificar e valorar os mandamentos como expresións do amor de Deus e normas que axudan a mellorar a relación con Deus e a convivencia cos demais.
10. Observar e valorar a Igrexa como a gran familia de Deus que celebra o amor de Deus e o amor aos demais na sociedade actual.
11. Coñecer e identificar as accións do Espírito Santo no pobo de Deus.
12. Comprender e respectar as festas e celebracións do ano litúrxico e o culto cristián.

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

A acción de Deus creador do home e a muller, superiores a todo o creado. Valores que xorden da creación, a fraternidade.

O ser humano necesita a axuda de Deus. Xesús puxo a súa confianza no seu Pai Deus.

A ruptura do home con Deus polo pecado.

A resposta de Deus á separación do home mostrando a súa misericordia.

A celebración da vinda de Xesús en Nadal. O seu amor e a súa salvación.

A salvación de Deus chéganos coa morte e a resurrección de Xesucristo, Salvador, vencedor do pecado e da morte, vive para sempre.

A acción do E.S. está sempre presente na Igrexa.

Os sacramentos da Igrexa. Penitencia.

A fe e o seguimento dos apóstolos é a súa resposta ao amor que Xesucristo lles mostra.

O Mandamento do Amor a Deus e aos demais e os mandamentos, expresión da lei natural e do amor de Deus. Regra de conduta humana e cristiá.

O valor das festas no novo pobo de Deus. A acción de grazas a Deus nas festas relixiosas.

O cristián realiza un camiño que culmina na vida eterna.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Saber en que consiste a acción creadora de Deus hoxe e como continúa creando e invita o home a colaborar con El. Todos podemos e debemos colaborar con Deus.
2. Tomar conciencia de que Deus axuda o home sen quitarlle a súa liberdade, dándolle forza para vencer o mal. Confiamos en Xesús como El confiou no seu Pai Deus.
3. Reflexionar ante a realidade de que as nosas accións poden ser boas ou malas. Ás veces, temos fallos, deficiencias, ofensas: pecamos.
4. Descubrir como Xesús nos ensina que Deus é Pai misericordioso que sempre perdoa o que se arrepinte.
5. Coñecer que o home non é como lle gustaría ser. O home necesita que se lle perdoen os seus fallos, as súas malas accións, os seus pecados. Necesita sobre todo a salvación de Deus. Deus ofrece a salvación aos homes aínda que o ofendesen. Xesús veu para salvar o home do pecado.
6. Valorar que en Nadal Xesús vén para salvarnos, móstranos o camiño, a verdade e a vida. Móstranos o seu amor.
7. Comprender o amor de Xesús. A Xesús seguírono moitos, os que viran nel o amor e a bondade de Deus. Outros buscaban como matalo, pois o amor e a bondade de Xesús lles denunciaba o seu egoísmo e a súa mentira. Xesús pola súa morte na cruz quixo darnos a maior proba do amor de Deus, amando ata o límite, ata a morte. Cristo

morreu na cruz para cumprir a vontade do Pai que era salvarnos a todos. Ao terceiro día resucitou.

8. Coñecer que todo canto fixo Xesús por nós é porque nos ama máis que ningwén e por iso quere que lle sigamos e fagamos o que El fai. Tomar conciencia de que Xesús nos invita a seguilo e a ser o seu discípulo. Seguir a Xesús é imitalo en todo o que el fixo, anunciar o seu Evanxeo, vivir todos como irmáns amándonos e celebrar a Eucaristía dándolle grazas e ofrecéndolle o que facemos.
9. Valorar que na comunidade dos discípulos de Xesús, a Igrexa, se vive como irmáns. Saber que o Espírito Santo produce nos cristiáns os froitos do amor, a alegría, a paz, a bondade e a fidelidade e a unidade.
10. Saber que a Igrexa perdoa os pecados no nome de Deus. Comprender que igual que somos perdoados tamén nós debemos perdoar e ser misericordiosos. Polo sacramento da Penitencia, a Igrexa perdóanos no nome de Deus.
11. Coñecer e valorar o mandamento de amar Deus e os demais. Os demais son calquera persoa que se achega a aquel que necesita axuda; os demais son calquera persoa necesitada. Xesús acláranolo coa parábola do samaritano. O amor de Xesús non exclúe nin sequera os inimigos. A caridade e o amor é o máis excelente dos dons de Deus. Polo amor coñeceranse os discípulos de Xesús.
12. Orientar o sentido último da vida como plenitude do encontro con Deus. Porque a morte non é o final de todo. Para o cristián, a morte significa o encontro definitivo con Xesucristo resucitado e vivo para sempre.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

1. Recoñece o amor de Deus connosco ao crearnos á súa imaxe.
2. Enumera aspectos valiosos das persoas (servizo, altruísmo, capacidade de inventiva...).
3. Sabe que necesita confiar no Señor para vencer o mal.
4. Identifica algúns feitos e palabras de Xesús que mostran o amor de Deus ao home.
5. Comprende e valora accións salvíficas de Xesús nas referencias bíblicas sobre os seus milagres, a súa morte e resurrección.
6. Comprende e é capaz de explicar que quen une os membros da Igrexa é o Espírito Santo.
7. Identifica en relatos vocacionais (María, Zaqueo, Pedro, Paulo) o cambio que lles produciu encontrarse con Xesús.

8. Recoñece que a Igrexa é a familia dos fillos de Deus.
9. Coñece e relaciona os sacramentos da Reconciliación.
10. Sabe que o Espírito Santo nos axuda a coñecer a Xesús e dános forzas para seguilo e ser testemuñas súas
11. Sabe razoar que a fe e as obras son respostas ao amor de Deus, manifestado en Xesucristo.
12. Fundamenta o sentido do Mandamento do Amor como insignia Xesús.
13. Sabe aplicar na relación cos amigos e a familia algúns valores xerados na persoa de Xesucristo, a humildade, o servizo, o amor.
14. Recoñece o sentido relixioso nalgunhas obras artísticas e xestos litúrxicos.
15. Sabe explicar o significado dalgúns textos evanxélicos que fagan referencia á vida eterna.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilítanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.

- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.

- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica*. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.
- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora*. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica*. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

Procedementos de avaliación

Avaliar non é etiquetar, vai servir para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e tomar decisións en canto ás melloras que consideremos necesarias introducir no proceso educativo. Entendemos a avaliación como un proceso que nos proporcionará os datos necesarios para diagnosticar e orientar o proceso de ensino-aprendizaxe, así como orientar o traballo de profesores e alumnos.

A avaliación do alumnado realizarémola da seguinte maneira:

A observación directa, do traballo na aula, individual ou en grupo.

Valoración das actividades realizadas, mediante as súas propias producións.

Exposicións orais, tanto individuais como en grupo.

Actitude do alumnado ante as tarefas e traballos realizados.

Probas de control. 1-Valoración numérica (de 1 a 10) dos traballos realizados no libro de texto ou caderno de clase. 2-Valoración de traballos manuais realizados en datas sinaladas (Nadal, Semana Santa). 3-Observación e rexistro do comportamento e actitude do neno na aula (individual e respecto ao grupo).

Temporalización

Segunda quincena de setembro e primeira semana de outubro

- A importancia de ler libros e a práctica das súas boas ensinanzas.
- A Biblia: Antigo Testamento e Novo Testamento.
- O relato bíblico «David e Goliat».
- A mensaxe dos libros da Biblia.

Tres últimas semanas de outubro

- Os relatos antigos sobre a orixe do mundo e das persoas.
- Deus é o Creador e regala o mundo e a vida por amor.
- O relato bíblico «A Creación de Deus».
- Comportamentos de colaboración con Deus na súa obra creadora.

Tres primeiras semanas de novembro

- As mostras de amor entre as persoas.
- Os patriarcas do pobo de Israel.
- A intervención de Deus na historia do pobo de Israel, nos feitos e na vida dos seus personaxes.
- O relato bíblico «A alianza de Deus con Abraham».
- Os bos pactos axudan os demais e fanos felices.

Última semana de novembro e primeira quincena de decembro

- O Nadal, tempo de encontro co Neno Xesús.
- O Nadal cristián.
- O relato bíblico «O Neno Xesús e os pastores».
- Xesús, o Fillo de Deus, faise home para salvar e amar as persoas.

Segunda e terceira semana de xaneiro

- A importancia dos bos modelos de vida.
- A vida de Xesús.
- O relato bíblico «A fuxida da Sagrada Familia a Exipto».
- A vida de Xesús, exemplo de amor e entrega para os cristiáns.

Última semana de xaneiro e primeira quincena de febreiro

- A importancia de compartir cos demais.
- Xesús e o Reino de Deus.
- O relato bíblico «O milagre dos pans e dos peixes».
- As palabras e os feitos de Xesús.

Segunda quincena de febreiro e primeira quincena de marzo

- A vida de San Martiño de Porres.
- Xesús, verdadeiro home e verdadeiro Deus.
- O relato bíblico «A resurrección de Lázaro».
- A promesa de salvación de Deus ás persoas.

Tres últimas semanas de marzo

- Os xestos que realizan as persoas movidas polo seu grande amor e entrega.
- A Semana Santa.
- O relato bíblico «A morte e resurrección de Xesús».
- A vitoria sobre o pecado e a morte.

Segunda e terceira semana de abril

- A importancia de pertencer a un bo grupo que leva a cabo actividades que favorecen o desenvolvemento integral da persoa.
- O nacemento da Igrexa.
- O relato bíblico «A primeira comunidade cristiá».
- O envío do Espírito Santo, que guía, anima, goberna e conserva a Igrexa.

Última semana de abril e primeira quincena de maio

- A importancia de vivir nunha familia unida polo amor.
- A Igrexa Católica.
- O relato bíblico «San Paulo explícalle á Igrexa».
- Características da Igrexa.

Segunda quincena de maio e primeira semana de xuño

- Os motivos polos que a Virxe María recibe diferentes nomes.
- Devocións, festas e advocacións de María.
- O relato bíblico «A vida de María».
- Importancia da Virxe María para a Igrexa.

Segunda e terceira semana de xuño

- A fe de San Pedro Nolasco.
- A fe cristiá.
- O relato bíblico «O cego Bartimeo».
- A fe en Deus Pai, Deus Fillo e Deus Espírito Santo.

Concrecións metodolóxicas

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que

cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a **teoría das intelixencias múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos inícianse no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o **traballo en grupo colaborador** como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a **contexto real;** será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplicalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas de grupo, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a observación, a formulación de preguntas, a presentación en público dos traballos, a exposición dos contidos, a realización de autoavaliacións, etc.

Materiais e recursos didácticos

- O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica de 3.º EP en diferentes soportes.
- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de 3.º EP.
- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.

- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	25%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas

pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

Necesidades individuais

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

1. Coñecer as ensinanzas de Xesús dando a coñecer a Deus como Pai Misericordioso.
2. Recoñecer e practicar na vida diaria os valores do amor de Deus, a verdade e a bondade que Xesús ensina.
3. Identificar e valorar os mandamentos como expresións do amor de Deus e normas que axudan a mellorar a relación con Deus e a convivencia cos demais.
4. Comprender e respectar as festas e celebracións do ano litúrxico e o culto cristián.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

Nesta aula quedaron pendentes por mor da pandemia que suspendeu as clases presenciais no anterior curso de 2º de E.P.

- Indica algúns textos bíblicos que sinalan que Deus Pai non nos deixa sós.
- Repite oracións sinxelas para expresar amor a Deus Pai.
- Recoñece na Igrexa diversas manifestacións que expresan a loanza a Deus Pai.
- Valora e sabe que o ceo é a casa de Deus onde nos encontraremos con Xesús.

Plan de recuperación

O longo do primeiro mes de clase, adicaremos sesións para reforzar e recuperar as aprendizaxes non adquiridas no curso, mediante o traballo por tarefas individuais, e algún taller de manualidades e materiais multimedia ou actividades dixitais, que fomenten o emprego das TIC.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓ No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓ O profesorado **formará ao alumnado** de 3º, 4º, 5º e 6º para que poida acceder de forma autónoma á aula virtual e para que poida realizar as accións máis básicas e necesarias (subir arquivos, descargar arquivos, acceder aos enlaces ...).

✓ O profesorado dará unha formación básica no emprego dos ordenadores e tablets ao alumnado de 1º e 2º para que poidan realizar as accións máis básicas (manexar o rato e o teclado, abrir un arquivo, abrir internet, abrir un programa ...).

✓ O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓ No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva

nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.
En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓ **Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓ **Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓ Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓ Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓ Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓ **Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 4.º EP

Valorar a verdadeira amizade.

Descubrir a Xesús como o mellor amigo do cristián

Coñecer a vida de persoas que seguiu o exemplo de Xesús e hoxe é admirada pola sociedade.

Descubrir que Xesús é o modelo de vida máis completo que os cristiáns poden seguir

Identificar o Nadal como un tempo para compartir cos demais.

Coñecer a verdadeira mensaxe cristiá do Nadal

Descubrir a auga como elemento de vida.

Identificar os xestos e símbolos utilizados no sacramento do Bautismo

Tomar conciencia de como se debe celebrar a Primeira Comuñón.

Descubrir a presenza de Xesús resucitado na Eucaristía.

Valorar as persoas que, grazas ao seu bo espírito, lles proporcionan felicidade aos demais.

Recoñecer que no sacramento da Confirmación se recibe a forza do Espírito Santo.

Valorar a importancia de axudar e dedicar a vida aos demais.

Coñecer o principal acontecemento que se celebra na Pascua cristiá.

Expresa un mal comportamento e o motivo polo que a persoa debe arrepentirse e pedir perdón.

Relaciona a orixe do sacramento do Perdón coa misión de perdoar os pecados que Xesús lles encargou aos apóstolos e que a Igrexa continúa.

Valorar as crenzas sobre a vida despois da morte.

Coñecer as principais verdades cristiás sobre a vida eterna.

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

A acción de Deus creador do home e a muller, superiores a todo o creado. Valores que xorden da creación, a fraternidade.

O ser humano necesita a axuda de Deus. Xesús puxo a súa confianza no seu Pai Deus.

A ruptura do home con Deus polo pecado.

A resposta de Deus á separación do home mostrando a súa misericordia.

A celebración da vinda de Xesús en Nadal. O seu amor e a súa salvación.

A salvación de Deus chéganos coa morte e a resurrección de Xesucristo, Salvador, vencedor do pecado e da morte, vive para sempre.

A acción do E.S. está sempre presente na Igrexa.

Os sacramentos da Igrexa. Penitencia.

A fe e o seguimento dos apóstolos é a súa resposta ao amor que Xesucristo lles mostra.

O Mandamento do Amor a Deus e aos demais e os mandamentos, expresión da lei natural e do amor de Deus. Regra de conduta humana e cristiá.

O valor das festas no novo pobo de Deus. A acción de grazas a Deus nas festas relixiosas.

O cristián realiza un camiño que culmina na vida eterna.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Forma frases sobre Xesús e os seus amigos.

Nomea persoas que seguiron ou seguen o exemplo de Xesús.

Explica os motivos polos que Xesús é o mellor modelo de vida que o cristián debe seguir.

Enumera comportamentos que mostran como se debe celebrar o verdadeiro Nadal.

Expresa os verdadeiros motivos e mensaxes cristiás do Nadal.

Nomea os símbolos máis importantes que se utilizan no sacramento do Bautismo.

Describe os principais feitos do relato bíblico sobre o bautismo de Xesús.

Expresa que é o máis importante da celebración da Primeira Comuñón.

Completa frases sobre o sacramento da Eucaristía.

Indica as características máis importantes do sacramento da Confirmación.

Sinala diferentes actividades de axuda cara aos demais.

Expresa o motivo da celebración da Pascua cristiá.

Expresa un mal comportamento e o motivo polo que a persoa debe arrepentirse e pedir perdón.

Relaciona a orixe do sacramento do Perdón coa misión de perdoar os pecados que Xesús lles encargou aos apóstolos e que a Igrexa continúa.

Dialoga sobre a fe na vida despois da morte que teñen as persoas relixiosas.

Recoñece a importancia da vida eterna para os cristiáns.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

1. Recoñece o amor de Deus connosco ao crearnos á súa imaxe.
2. Enumera aspectos valiosos das persoas (servizo, altruísmo, capacidade de inventiva...).
3. Sabe que necesita confiar no Señor para vencer o mal.
4. Identifica algúns feitos e palabras de Xesús que mostran o amor de Deus ao home.
5. Comprende e valora accións salvíficas de Xesús nas referencias bíblicas sobre os seus milagres, a súa morte e resurrección.
6. Comprende e é capaz de explicar que quen une os membros da Igrexa é o Espírito Santo.
7. Identifica en relatos vocacionais (María, Zaqueo, Pedro, Paulo) o cambio que lles produciu encontrarse con Xesús.
8. Recoñece que a Igrexa é a familia dos fillos de Deus.
9. Coñece e relaciona os sacramentos da Reconciliación.
10. Sabe que o Espírito Santo nos axuda a coñecer a Xesús e dános forzas para seguilo e ser testemuñas súas
11. Sabe razoar que a fe e as obras son respostas ao amor de Deus, manifestado en Xesucristo.
12. Fundamenta o sentido do Mandamento do Amor como insignia Xesús.
13. Sabe aplicar na relación cos amigos e a familia algúns valores xerados na persoa de Xesucristo, a humildade, o servizo, o amor.
14. Recoñece o sentido relixioso nalgunhas obras artísticas e xestos litúrxicos.
15. Sabe explicar o significado dalgúns textos evanxélicos que fagan referencia á vida eterna.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilítanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.

- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.

- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica*. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.
- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora*. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica*. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

Procedementos de avaliación

Avaliar non é etiquetar, vai servir para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e tomar decisións en canto ás melloras que consideremos necesarias introducir no proceso educativo. Entendemos a avaliación como un proceso que nos proporcionará os datos necesarios para diagnosticar e orientar o proceso de ensino-aprendizaxe, así como orientar o traballo de profesores e alumnos.

A avaliación do alumnado realizarémola da seguinte maneira:

A observación directa, do traballo na aula, individual ou en grupo.

Valoración das actividades realizadas, mediante as súas propias producións.

Exposicións orais, tanto individuais como en grupo.

Actitude do alumnado ante as tarefas e traballos realizados.

Probas de control. 1-Valoración numérica (de 1 a 10) dos traballos realizados no libro de texto ou caderno de clase. 2-Valoración de traballos manuais realizados en datas sinaladas (Nadal, Semana Santa). 3-Observación e rexistro do comportamento e actitude do neno na aula (individual e respecto ao grupo).

Temporalización

Segunda quincena de setembro e primeira semana de outubro

- Os relatos dos fundadores das relixións monoteístas.
- As relixións monoteístas.
- O relato bíblico «Moisés e o Deus único».
- Os fundadores das relixións monoteístas mostran a acción salvadora de Deus.

Tres últimas semanas de outubro

- A importancia da verdadeira amizade.
- Como ser amigo de Xesús.
- O relato bíblico «Zaqueo faise amigo de Xesús».
- Comportamentos para ser amigo de Xesús.

Tres primeiras semanas de novembro

- A importancia de seguir os bos exemplos das persoas que nos rodean.
- Xesús, modelo de vida cristiá.
- O relato bíblico «Xesús e o mozo rico».
- A vida dos santos e, en especial, a de Xesús, como o modelo máis completo que o cristián debe seguir.

Última semana de novembro e primeira quincena de decembro

- Nadal, tempo de compartir cos demais.
- A mensaxe cristiá do Nadal.
- O relato bíblico «A adoración dos Magos».
- O amor de Deus ao enviar o seu Fillo para salvarnos e ensinarnos a compartir.

Segunda e terceira semana de xaneiro

- A auga elemento de vida.
- Os xestos e símbolos do sacramento do Bautismo.
- O relato bíblico «O bautismo de Xesús».
- A importancia dos sacramentos.

Última semana de xaneiro e primeira quincena de febreiro

- A celebración da Primeira Comuñón
- O sacramento da Eucaristía.
- O relato bíblico «A Última Cea».
- O rito do sacramento da Eucaristía.

Segunda quincena de febreiro e primeira quincena de marzo

- As persoas con bo espírito enchen de felicidade os demais.
- Os xestos e os símbolos do sacramento da Confirmación.
- O relato bíblico «Simón, o meigo».
- O cristián recibe a forza do Espírito Santo no sacramento da Confirmación.

Tres últimas semanas de marzo

- A importancia de axudar e dar a vida polos demais.
- O tempo litúrxico de Pascua.
- O relato bíblico «As aparicións de Cristo resucitado».
- A Pascua cristiá, celebración da resurrección de Xesús Cristo e vitoria sobre o pecado e a morte.

Segunda e terceira semana de abril

- O mal existente no mundo actual.
- O pecado orixinal e o mal moral.
- O relato bíblico «O pecado orixinal».
- O amor de Deus ao enviar o seu Fillo para salvar as persoas do pecado.

Última semana de abril e primeira quincena de maio

- Os comportamentos nos que son necesarios o perdón de Deus e o dos demais.
- O sacramento do Perdón.
- O relato bíblico «A parábola do fillo estragador».
- O sacramento do Perdón como medio de reconciliación.

Segunda quincena de maio e primeira semana de xuño

- A crenza das persoas relixiosas na vida despois da morte.
- As verdades cristiás sobre a vida eterna.
- O relato bíblico «O xuízo final».
- O compromiso cristián de crear na terra un mundo de xustiza e felicidade como

consecuencia da súa fe na vida eterna.

Segunda e terceira semana de xuño

- As obras de arte relixiosa achegan a Deus.
- A arte nas relixións monoteístas.
- O relato bíblico «O Templo do rei Salomón».
- As relixións monoteístas expresan a súa fe con experiencias artísticas.

Concrecións metodolóxicas

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a **teoría das intelixencias múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos inícianse no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de

Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o **traballo en grupo colaborador** como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a **contexto real;** será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplicalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas de grupo, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a observación, a formulación de preguntas, a presentación en público dos traballos, a exposición dos contidos, a realización de autoavaliacións, etc.

Materiais e recursos didácticos

- O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica de 4.º EP en diferentes soportes.
- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de 4.º EP.
- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	25%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

<u>Descrición do grupo despois da avaliación inicial</u>

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

<u>Necesidades individuais</u>

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

<u>Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial</u>

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

- Coñecer a vida de persoas que seguiu o exemplo de Xesús e hoxe é admirada pola sociedade.
- Descubrir que Xesús é o modelo de vida máis completo que os cristiáns poden seguir
- Identificar os xestos e símbolos utilizados no sacramento do Bautismo
- Descubrir a presenza de Xesús resucitado na Eucaristía.
- Recoñecer que no sacramento da Confirmación se recibe a forza do Espírito Santo.
- Expresa un mal comportamento e o motivo polo que a persoa debe arrepentirse e pedir perdón e relaciona a orixe do sacramento do Perdón coa misión de perdoar os pecados que Xesús lles encargou aos apóstolos e que a Igrexa continúa.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

Nesta aula quedaron pendentes por mor da pandemia que suspendeu as clases presenciais no anterior curso de 3º de E.P.

- Identifica en relatos vocacionais (María, Zaqueo, Pedro, Paulo) o cambio que lles produciu encontrarse con Xesús.
- Recoñece que a Igrexa é a familia dos fillos de Deus.
- Sabe que o Espírito Santo nos axuda a coñecer a Xesús e dános forzas para seguilo e ser testemuñas súas
- Fundamenta o sentido do Mandamento do Amor como insignia Xesús.
- Sabe aplicar na relación cos amigos e a familia algúns valores xerados na persoa de Xesucristo, a humildade, o servizo, o amor.

Plan de recuperación

O longo do primeiro mes de clase, adicaremos sesións para reforzar e recuperar as aprendizaxes non adquiridas no curso, mediante o traballo por tarefas individuais, e algún taller de manualidades e materiais multimedia ou actividades dixitais, que fomenten o emprego das TIC.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓O profesorado **formará ao alumnado** de 3º, 4º, 5º e 6º para que poida acceder de forma autónoma á aula virtual e para que poida realizar as accións máis básicas e necesarias (subir arquivos, descargar arquivos, acceder aos enlaces ...).

✓O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.

En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓**Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓**Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓**Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 5.º EP

1. Descubrir e comparar algúns símbolos, xestos e obxectos da natureza empregados nas celebracións cristiás e nas relixións monoteístas para mellorar a convivencia.
2. Comprender e apreciar os principais xestos que utilizan os cristiáns para relacionarse con Deus e expresarlle o seu amor.
3. Identificar e valorar os mandamentos como expresións do amor de Deus e normas que axudan a mellorar a relación con Deus e a convivencia cos demais.
4. Comprender e respectar as festas e celebracións do ano litúrxico e o culto cristián.
5. Identificar a Xesucristo como o modelo que seguen os cristiáns para practicar o ben e a verdade na vida persoal e social.
6. Coñecer e aplicar as principais ensinanzas de Xesús narradas nos Evanxeos e nas súas parábolas para mellorar a convivencia entre as persoas.
7. Descubrir e valorar o significado do templo católico e as imaxes relixiosas.
8. Coñecer e vivenciar a música relixiosa como expresión da fe católica e relixiosa que promove a unidade con Deus, mellora a convivencia e forma parte do patrimonio cultural.
9. Comprender o significado cristián, festivo e celebrativo das festas máis importantes sobre a Virxe María para saber participar nelas de forma cívica e relixiosa.
10. Tomar conciencia da importancia que ten a fe na vida eterna para os cristiáns e para ser feliz na vida diaria.
11. Descubrir o significado dos principais acontecementos da paixón, morte e resurrección de Xesucristo e a mensaxe cristiá que revelan para todos os tempos.
12. Crear ideas e opinións sobre cuestións diversas a partir das ideas achegadas por outras persoas.
13. Adquirir habilidades de organización para a realización de tarefas escolares que promovan a responsabilidade.

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

Estrutura do fenómeno relixioso.

As respostas ás preguntas sobre o mal, a dor e a morte.

A Biblia como fonte de valores para o mundo actual. A solidariedade, o compromiso cos pobres e o respecto ás conviccións relixiosas.

O gran misterio da salvación e a redención de Xesucristo, Salvador e Redentor do pecado e da morte. O cordeiro de Deus que quita o pecado do mundo.

A presenza da Virxe María no Evanxeo. María signo de fe e de esperanza.

Xesús chama e envía os seus discípulos por todo o mundo para continuar a súa obra de salvación. A expansión da Igrexa.

Os sacramentos para o crecemento e a propagación do Pobo de Deus: Confirmación, Orde sacerdotal.

A Igrexa, novo Pobo de Deus. A estrutura e composición da Igrexa, un signo visible do amor do Pai. O Papa, os bispos, os sacerdotes, a Igrexa universal e a Igrexa diocesana.

A Biblia e a promesa do Señor que ha de vir con gloria a xulgar a vivos e a mortos. A Unción dos enfermos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

1. Recoñecer que o desexo de Deus está inscrito no corazón do home, porque o home foi creado por Deus e para Deus. De múltiples maneiras, na súa historia, e ata o día de hoxe, os homes expresaron a busca de Deus por medio das súas crenzas e os seus comportamentos relixiosos (oracións, sacrificios, cultos). A unión íntima e vital con Deus pode ser esquecida e mesmo rexeitada, pero Deus non cesa de chamar a todo home.
2. Tomar conciencia de que o home se interrogou sempre ante as marabillas do universo e a existencia humana. Comprender a Creación como obra de Deus. Toda a Creación é boa porque Deus a fixo. O relato bíblico proclama a creación do universo enteiro por Deus, “o ceo e a terra”.
3. Saber responder algunhas preguntas sobre o home e a evolución da natureza. Saber que no íntimo do home vemos que se distingue da natureza: o home ten espírito,

intelixencia, vontade libre, conciencia; por iso, se asemella máis a Deus que ao mundo creado.

4. Recoñecer que o Deus que se manifesta na Escritura é un Deus Creador. Chamando ás cousas á existencia fai triunfar o amor. Coloca o amor na orixe mesma do ser. Creando o mundo pola súa Palabra triunfou sobre os poderes do caos (Xn. 1,2). O home posúe unha dignidade e responsabilidade para colaborar con Deus no coidado do mundo. O amor se é creador non é un vago sentimento.
5. Recoñecer e valorar a novidade que supón a forma de comunicación divina e a gratuidade da súa linguaxe baseada no amor que se expresa na persoa de Cristo na Biblia.
6. Valorar o amor de Deus que se manifesta en aceptar o risco de crear seres que o esquezan e o neguen; vencer o mal a forza do ben; seguir creando e recreando; asumir no seu propio Fillo o sufrimento.
7. Apreciar a acción salvadora de Xesucristo. Foi o que en verdade cambiou o rumbo da escravitude do mal e do pecado. El é o Salvador. Toda a historia da salvación, dirixida por Deus en favor dos homes, prepara o camiño para a súa vinda. El é o Cordeiro de Deus que quita o pecado do mundo.
8. Descubrir en Xesucristo Salvador un modelo radicalmente novo de vida que leva consigo unha conversión persoal.
9. Valorar a fe, o amor e a esperanza da Virxe María. Ela é Nai de Deus porque dela naceu Xesucristo, que é verdadeiro Deus, nacido do Pai antes de todos os séculos e é verdadeiro home nacido de María, traballou coas súas mans de home, intelixencia e corazón tamén de home. Verdadeiro Deus e verdadeiro Home. A promesa de Deus de enviar un salvador cómprese co nacemento de Xesús en Belén.
10. Comprender as condicións básicas para seguir a Xesús é responder á súa chamada, fiarse da súa Palabra, camiñar como El camiñou para poder recibir o Reino de Deus que nos trae. Xesús di aos que queren seguilo: non sodes vós os que me elixistes, son eu quen vos elixín e destineivos para que vaiades e deades froito.
11. Coñecer o contido dos sacramentos afondando neles como celebracións festivas e comunitarias da comunidade cristiá. Cristo actúa especialmente e perpetúa na Igrexa os seus actos salvadores. Na Confirmación dásenos o Espírito de Xesús para que sexamos as súas testemuñas. Coa Orde Sacerdotal conságranse novos sacerdotes para o servizo da Igrexa.
12. Coñecer o sentido que Cristo dá á autoridade da Igrexa, que se exerce como servizo. Para implantar o seu reino Cristo envía os seus apóstolos e os seus sucesores. Del reciben o poder de obrar no seu nome. O Señor fixo a Pedro fundamento visible da

súa Igrexa. O Papa goza dunha potestade suprema, plena e universal para coidar as almas. Os bispos, instituídos polo Espírito Santo, suceden aos apóstolos. Cada un dos bispos é o principio e fundamento visible de unidade nas súas igrexas particulares. Os bispos, axudados polos presbíteros, os seus colaboradores, e os diáconos, teñen a misión de ensinar a fe, celebrar o culto e dirixir a súa Igrexa.

13. Orientar o sentido último da vida como plenitude do encontro con Deus. O cristián espera a segunda vinda de Xesús, á fin dos tempos como Xuíz e Señor de todos os homes.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

1. Valora algúns signos e símbolos representativos do fenómeno relixioso na Antigüidade.
2. Sabe que Deus é creador e faino por amor.
3. Comprende as principais respostas ás preguntas sobre o mal, a dor e a morte, fundamentadas na acción Salvadora de Xesucristo.
4. Sabe valorar as achegas no ser humano do feito de ser creado e amado por Deus como fillo.
5. Sabe sintetizar os puntos esenciais sobre a salvación do home realizada por Xesucristo.
6. Razoa como Deus se nos dá a través dos sacramentos.
7. Sabe situar en textos evanxélicos a orixe da Igrexa e a súa finalidade de salvación.
8. Valora a misión dos membros da Igrexa, a súa fe e a súa entrega como continuidade da misión de Xesucristo.
9. Comprende o servizo eclesial que os apóstolos e os seus sucesores prestan ao pobo de Deus.
10. Sitúa e valora a presenza da Virxe María nos momentos culminantes da vida de Cristo, recoñecendo que ocupa un lugar especial na salvación.
11. Identifica e valora algunhas institucións da Igrexa dedicadas á axuda aos demais.
12. Sabe que a Igrexa nos serve en camiñar cara ao ceo.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilítanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.

- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.

- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica*. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.

- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora*. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica*. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

<u>Procedementos de avaliación</u>

Avaliar non é etiquetar, vai servir para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e tomar decisións en canto ás melloras que consideremos necesarias introducir no proceso educativo. Entendemos a avaliación como un proceso que nos proporcionará os datos necesarios para diagnosticar e orientar o proceso de ensino-aprendizaxe, así como orientar o traballo de profesores e alumnos.

A avaliación do alumnado realizarémola da seguinte maneira:

A observación directa, do traballo na aula, individual ou en grupo.

Valoración das actividades realizadas, mediante as súas propias producións.

Exposicións orais, tanto individuais como en grupo.

Actitude do alumnado ante as tarefas e traballos realizados.

Probas de control. 1-Valoración numérica (de 1 a 10) dos traballos realizados no libro de texto ou caderno de clase. 2-Valoración de traballos manuais realizados en datas sinaladas (Nadal, Semana Santa). 3-Observación e rexistro do comportamento e actitude do neno na aula (individual e respecto ao grupo).

<u>Temporalización</u>

Segunda quincena de setembro e primeira semana de outubro

- A importancia de aprender a interpretar correctamente as ensinanzas dos libros.
- A interpretación da Biblia.
- O relato bíblico «A parábola dos talentos».
- Os libros e a linguaxe da Biblia.

Tres últimas semanas de outubro

- O desexo de atopar a Deus para ser feliz.
- A relixión e os principais medios relixiosos.
- O relato bíblico «A Tenda do Encontro con Deus».
- As axudas que ofrecen as relixións.

Tres primeiras semanas de novembro

- Os xogos de Olimpia.
- As relixións da Antigüidade.
- O relato bíblico «A fe de Abraham no único Deus».
- O fenómeno relixioso en Mesopotamia, Exipto, Grecia e Roma.

Última semana de novembro e primeira quincena de decembro

- A vida dos santos.
- O sentido da vida para as relixións monoteístas.
- O relato bíblico «Xob e o sentido da vida».
- A fe en Deus, a vida eterna e as boas obras nas relixións xudía, cristiá e musulmá.

Segunda e terceira semana de xaneiro

- O desexo de atoparse con Deus.
- Os camiños cristiáns para chegar a Deus.
- O relato bíblico «Samuel atopa a Deus».
- Os principais medios para atoparse con Deus.

Última semana de xaneiro e primeira quincena de febreiro

- O amor de Deus.
- O Deus cristián.
- O relato bíblico «O leproso agradecido».
- A revelación de Deus ao pobo de Israel.

Segunda quincena de febreiro e primeira quincena de marzo

- A importancia de coñecer a vida de cristiáns exemplares que ensinan a colaborar coa

misión que a Igrexa leva a cabo no mundo.
- As características da Igrexa católica.
- O relato bíblico «O evanxelista San Lucas».
- As tarefas dos membros da Igrexa.

Tres últimas semanas de marzo

- A festa do apóstolo Santiago.
- As festas da Igrexa católica.
- O relato bíblico «A orixe da festa de Pascua».
- Os cristiáns e as festas cristiás.

Segunda e terceira semana de abril

- Os xestos que realizan as persoas para axudar os máis necesitados.
- Os sacramentos de servizo: Orde e Matrimonio.
- O relato bíblico «O milagre da voda en Caná».
- O compromiso que adquire o bautizado ao celebrar os sacramentos de servizo.

Última semana de abril e primeira quincena de maio

- As organizacións cidadás e as organizacións católicas que se dedican a mellorar a sociedade.
- A colaboración dos católicos na construción dunha sociedade mellor.
- O relato bíblico «A persecución dos apóstolos».
- A Igrexa e a sociedade.

Segunda quincena de maio e primeira semana de xuño

- A importancia de ser solidario para colaborar na construción dun mundo máis xusto.
- Organizacións da Igrexa católica dedicadas a axudar os necesitados.
- O relato bíblico «Xesús cura un paralítico».
- A solidariedade das relixións e a Igrexa.

Segunda e terceira semana de xuño

- A colaboración das persoas para construír a paz e evitar a violencia no mundo actual.
- Os cristiáns e o seu compromiso pola paz.
- O relato bíblico «Xesús e o centurión romano».
- Actividades que realiza a Igrexa para contribuír ao desenvolvemento da paz.

Concrecións metodolóxicas

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a **teoría das intelixencias múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos inícianse no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o **traballo en grupo colaborador** como unha forma de

vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a **contexto real;** será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplicalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas de grupo, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a observación, a formulación de preguntas, a presentación en público dos traballos, a exposición dos contidos, a realización de autoavaliacións, etc.

Materiais e recursos didácticos

- O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica de 5.º EP en diferentes soportes.
- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de 5.º EP.
- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	25%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas

que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

<u>*Descrición do grupo despois da avaliación inicial*</u>

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

<u>*Necesidades individuais*</u>

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).*

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

<u>*Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial*</u>

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

- Identificar e valorar os mandamentos como expresións do amor de Deus e normas que axudan a mellorar a relación con Deus e a convivencia cos demais.
- Comprender o significado cristián e respectar as festas e celebracións do ano litúrxico e o culto cristián.
- Identificar a Xesucristo como o modelo que seguen os cristiáns para practicar o ben e a verdade na vida persoal e social, aplicando as principais ensinanzas de Xesús para mellorar a convivencia entre as persoas.

- Descubrir e valorar o significado do templo católico e as imaxes relixiosas.
- Tomar conciencia da importancia que ten a fe na vida eterna para os cristiáns e para ser feliz na vida diaria.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

Nesta aula quedaron pendentes por mor da pandemia que suspendeu as clases presenciais no anterior curso de 4º de E.P.

- Enumera aspectos valiosos das persoas (servizo, altruísmo, capacidade de inventiva...).
- Comprende e valora accións salvíficas de Xesús nas referencias bíblicas sobre os seus milagres, a súa morte e resurrección.
- Comprende e é capaz de explicar que quen une os membros da Igrexa é o Espírito Santo.
- Sabe razoar que a fe e as obras son respostas ao amor de Deus, manifestado en Xesucristo.
- Sabe aplicar na relación cos outros algúns valores xerados na persoa de Xesucristo, a humildade, o servizo, o amor.

Plan de recuperación

O longo do primeiro mes de clase, adicaremos sesións para reforzar e recuperar as aprendizaxes non adquiridas no curso, mediante o traballo por tarefas individuais, e algún taller de manualidades e materiais multimedia ou actividades dixitais, que fomenten o emprego das TIC.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓O profesorado **formará ao alumnado** de 3º, 4º, 5º e 6º para que poida acceder de forma autónoma á aula virtual e para que poida realizar as accións máis básicas e necesarias (subir arquivos, descargar arquivos, acceder aos enlaces ...).

✓O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o

seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓□No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.

En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓□**Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓□**Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓□Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓□Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓□Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓□**Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.

Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe, grao de consecución, competencias clave e procedementos de avaliación

OBXECTIVOS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA 6.º EP

Valorar as ensinanzas das relixións que axudan ás persoas a alcanzar a felicidade.

Coñecer as principais relixións da actualidade.

Tomar conciencia da importancia de practicar bos comportamentos e sentimentos para atopar a felicidade.

Coñecer en que consiste a salvación para o hinduísmo, o budismo e o cristianismo.

Tomar conciencia da importancia de coñecer e respectar as diversas relixións para acadar unha boa convivencia.

Coñecer en que consiste o dereito de liberdade relixiosa.

Recoñecer que a Igrexa católica forma parte importante da historia e da cultura do mundo.

Descubrir a Igrexa como o novo Pobo de Deus.

Recoñecer na vida dos santos a misión que realiza a Igrexa no mundo.

Descubrir a misión da Igrexa.

Valorar os comportamentos exemplares das persoas

Coñecer a fe da Igrexa en Xesús Cristo.

Descubrir biografías de relixiosas que se dedican a coidar os enfermos.

Coñecer o sacramento da Unción de enfermos.

Tomar conciencia da importancia de diferenciar os bos dos malos comportamentos.

Coñecer as normas da moral civil e da moral cristiá para acadar unha boa convivencia.

Valorar a importancia de realizar actividades solidarias para construír unha sociedade máis xusta.

Saber que é o compromiso social e cidadán dos cristiáns.

ORGANIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DE CONTIDOS

Estrutura do fenómeno relixioso.

As respostas ás preguntas sobre o mal, a dor e a morte.

A Biblia como fonte de valores para o mundo actual. A solidariedade, o compromiso cos pobres e o respecto ás conviccións relixiosas.

O gran misterio da salvación e a redención de Xesucristo, Salvador e Redentor do pecado e da morte. O cordeiro de Deus que quita o pecado do mundo.

A presenza da Virxe María no Evanxeo. María signo de fe e de esperanza.

Xesús chama e envía os seus discípulos por todo o mundo para continuar a súa obra de salvación. A expansión da Igrexa.

Os sacramentos para o crecemento e a propagación do Pobo de Deus.

A Igrexa, novo Pobo de Deus. A estrutura e composición da Igrexa, un signo visible do amor do Pai. O Papa, os bispos, os sacerdotes, a Igrexa universal e a Igrexa diocesana.

A Biblia e a promesa do Señor que ha de vir con gloria a xulgar a vivos e a mortos. A Unción dos enfermos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Describe as consecuencias positivas que levan consigo practicar os bos comportamentos relixiosos.

Relaciona cada definición coa relixión á que pertence.

Explica os motivos polos que as persoas buscan a felicidade.

Escribe que propoñen o hinduísmo, o budismo e o cristianismo para acadar a salvación eterna.

Sinala comportamentos de respecto ás relixións.

Explica os motivos polos que hai que respectar as relixións.

Enumera feitos representativos da presenza da Igrexa católica ao longo da historia.

Enumera os conceptos máis importantes sobre a fe da Igrexa en Xesús Cristo.

Dialoga sobre comportamentos de axuda aos enfermos.

Explica os principais conceptos do sacramento da Unción de enfermos.

Enumera comportamentos que axudan a ser feliz.

Explica os principais conceptos sobre a Providencia.

Diferencia bos e malos comportamentos.

Explica as principais normas cristiás.

Explica as consecuencias positivas que leva consigo realizar compromisos solidarios.

Sinala comportamentos de bo e de mal uso da liberdade.

Explica como a persoa desenvolve a verdadeira liberdade.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

1. Valora algúns signos e símbolos representativos do fenómeno relixioso na Antigüidade.
2. Sabe que Deus é creador e faino por amor.
3. Comprende as principais respostas ás preguntas sobre o mal, a dor e a morte, fundamentadas na acción Salvadora de Xesucristo.
4. Sabe valorar as achegas no ser humano do feito de ser creado e amado por Deus como fillo.
5. Sabe sintetizar os puntos esenciais sobre a salvación do home realizada por Xesucristo.
6. Razoa como Deus se nos dá a través dos sacramentos.
7. Sabe situar en textos evanxélicos a orixe da Igrexa e a súa finalidade de salvación.
8. Valora a misión dos membros da Igrexa, a súa fe e a súa entrega como continuidade da misión de Xesucristo.
9. Comprende o servizo eclesial que os apóstolos e os seus sucesores prestan ao pobo de Deus.
10. Sitúa e valora a presenza da Virxe María nos momentos culminantes da vida de Cristo, recoñecendo que ocupa un lugar especial na salvación.
11. Identifica e valora algunhas institucións da Igrexa dedicadas á axuda aos demais.
12. Sabe que a Igrexa nos serve en camiñar cara ao ceo.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilítanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu medio.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,…
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros en diversas situacións comunicativas.

- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores que se van fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciamos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autocoñecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.

- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e a confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,…
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica*. Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.

- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora*. Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica*. Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

Procedementos de avaliación

Avaliar non é etiquetar, vai servir para valorar o proceso de ensino-aprendizaxe e tomar decisións en canto ás melloras que consideremos necesarias introducir no proceso educativo. Entendemos a avaliación como un proceso que nos proporcionará os datos necesarios para diagnosticar e orientar o proceso de ensino-aprendizaxe, así como orientar o traballo de profesores e alumnos.

A avaliación do alumnado realizarémola da seguinte maneira:

A observación directa, do traballo na aula, individual ou en grupo.

Valoración das actividades realizadas, mediante as súas propias producións.

Exposicións orais, tanto individuais como en grupo.

Actitude do alumnado ante as tarefas e traballos realizados.

Probas de control. 1-Valoración numérica (de 1 a 10) dos traballos realizados no libro de texto ou caderno de clase. 2-Valoración de traballos manuais realizados en datas sinaladas (Nadal, Semana Santa). 3-Observación e rexistro do comportamento e actitude do neno na aula (individual e respecto ao grupo).

Temporalización

Segunda quincena de setembro e primeira semana de outubro

- As ensinanzas das relixións.
- As grandes relixións actuais.
- O relato bíblico «A historia de Ruth».
- As prácticas dos crentes das principais relixións actuais.

Tres últimas semanas de outubro

- A importancia de practicar bos comportamentos para atopar a felicidade.
- A salvación eterna no hinduísmo, o budismo e o cristianismo.
- O relato bíblico «Os amigos de Xesús de Nazaret».
- Os camiños para atopar a salvación eterna que propoñen o hinduísmo, o budismo e o cristianismo.

Tres primeiras semanas de novembro

- A importancia de coñecer e respectar as diversas relixións para acadar unha boa convivencia.
- O dereito de liberdade relixiosa.
- O relato bíblico «A vida de San Paulo».
- A Igrexa católica e o dereito de liberdade relixiosa.

Última semana de novembro e primeira quincena de decembro

- A Igrexa católica forma parte da historia e da cultura.
- A Igrexa, o novo Pobo de Deus.
- O relato bíblico «San Pedro, o primeiro Papa».
- A importancia da Igrexa católica na sociedade actual.

Segunda e terceira semana de xaneiro

- A vida de San Francisco Xavier.
- A orixe e a misión da Igrexa.
- O relato bíblico «As primeiras misións da Igrexa».
- A Igrexa continúa a misión salvadora que Xesús Cristo lle encargou.

Última semana de xaneiro e primeira quincena de febreiro

- Os comportamentos exemplares das persoas.
- A fe da Igrexa en Xesús Cristo.
- O relato bíblico «Os nomes de Xesús Cristo».
- Xesús Cristo, Salvador, Redentor e plenitude da persoa.

Segunda quincena de febreiro e primeira quincena de marzo

- A presenza da Virxe María na fe cristiá.
- A relación entre a Virxe María e a Igrexa católica.
- O relato bíblico «A Anunciación a María».
- A Virxe María, Nai de Deus e de todos os cristiáns.

Tres últimas semanas de marzo

- A vida de Sor María del Pilar de la Eucaristía.
- O sacramento da Unción de enfermos.
- O relato bíblico «As curacións de Xesús».
- O sacramento da Unción de enfermos como preparación para o paso á vida eterna.

Segunda e terceira semana de abril

- O ciclo da vida na natureza.
- A fe da Igrexa na vida eterna.
- O relato bíblico «Os encontros con Cristo resucitado».
- As verdades máis importantes da Igrexa sobre a vida eterna.

Última semana de abril e primeira quincena de maio

- Os plans de Deus para cada persoa.
- A Providencia de Deus.
- O relato bíblico «A historia de Xosé, o fillo de Xacob».
- Os plans de Deus para as persoas e a Creación.

Segunda quincena de maio e primeira semana de xuño

- A importancia de diferenciar os bos e os malos comportamentos.
- A moral civil e a moral cristiá.
- O relato bíblico «Esaú e Xacob».
- A persoa nova para a Igrexa.

Segunda e terceira semana de xuño

- A importancia de realizar actividades solidarias para construír unha sociedade máis xusta.
- O compromiso social e cidadán dos cristiáns.
- O relato bíblico «O mozo rico».
- A doutrina social da Igrexa.

Concrecións metodolóxicas

Traballar de xeito competencial na aula supón un cambio metodolóxico importante; o docente pasa a ser un xestor de coñecemento dos alumnos e o alumno adquire un maior grao de protagonismo.

En concreto na área de Relixión Católica:

Os alumnos deben comprender a mensaxe cristiá, a cal fundamenta e motiva os valores e as actitudes básicos e favorece os hábitos de comportamento. Con todo, preténdese que o alumno adquira as competencias adecuadas á súa idade e ao tempo de cada etapa.

Non pode existir unha formación integral e, polo tanto, unha educación de calidade, se non se desenvolven todas as capacidades inherentes ao ser humano, entre as cales se encontra constitutivamente a capacidade transcendente; por iso, debemos ter en conta que cada alumno parte dunhas fortalezas individuais que serán base para construír a súa identidade e a dos outros.

Cada unha das fortalezas individuais do alumnado axudarannos a definir a predominancia de cada unha das súas intelixencias, polo que as tarefas que se realicen estarán pensadas desde a **teoría das intelixencias múltiples** como posibilidade para que todo o alumnado chegue a adquirir todos aqueles aspectos que necesitan para poder desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida.

Nesta área, os alumnos iníciase no desenvolvemento da busca do sentido último da vida enraizada no máis profundo do ser, o alumno vai descubríndoa nos símbolos e signos do seu contorno, no progreso e a humanización do propio ser humano, na linguaxe narrativa da Biblia, nos modelos cristiáns de identificación, e de forma máis concreta, na persoa de Xesucristo e a súa presenza na comunidade cristiá. Por todo iso, deberán manexar diferentes destrezas que impliquen o **traballo en grupo colaborador** como unha forma de vivenciar e experimentar todo o que fai referencia ao sentido da vida, á dimensión crente vivida desde un sentido comunitario.

Os contidos da área de Relixión Católica están organizados arredor duns conceptos fundamentais vinculados a **contexto real;** será importante traballar a parte competencial de forma que o coñecemento se transforme en acción, en experiencia, en vivencia e aplicalo na medida do posible a contextos próximos aos alumnos.

Desenvolver unha metodoloxía activa, creativa e participativa, que combina as actividades individuais coas de grupo, e a aprendizaxe real dos contidos coa súa aplicación práctica á vida diaria.

- Promover o protagonismo do alumnado mediante a observación, a formulación de preguntas, a presentación en público dos traballos, a exposición dos contidos, a realización de autoavaliacións, etc.

Materiais e recursos didácticos

- O libro do alumno para a área de Relixión e Moral Católica de 6.º EP en diferentes soportes.
- A proposta didáctica para Relixión e Moral Católica de 6.º EP.
- Os recursos fotocopiables da proposta didáctica, con actividades de reforzo, ampliación e avaliación.
- O CD audio de cancións.
- Os murais.

Avaliación e criterios de cualificación do alumnado

En cada avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN
Ferramentas de avaliación do traballo competencial	25%
Probas de avaliación escritas	50%
Evidencias dos estándares de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Ao final do curso:

	PORCENTAXE NA NOTA FINAL
1.ª avaliación	25%
2.ª avaliación	25%
3.ª avaliación	25%
Portfolio de aprendizaxe	25%
Cualificación total	**100%**

Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar en función dos resultados

A avaliación inicial realizarase polo equipo docente do alumnado con durante o primeiro mes do curso escolar, e terá en conta: •a análise dos informes persoais da etapa ou o curso anterior, •outros datos obtidos por profesorado sobre o punto de partida desde o que o alumno ou alumna inicia as novas aprendizaxes. Dita avaliación inicial será o punto de referencia do equipo docente para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para a súa adecuación ás características e coñecementos do alumnado. O equipo docente, como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptará as medidas pertinentes de apoio, ampliación, reforzo ou recuperación para aqueles alumnos e alumnas que o precisen ou de adaptación curricular para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Descrición do grupo despois da avaliación inicial

Número de alumnos:

Funcionamento do grupo (falan moito, cambian con facilidade de actividade,…):

Que fortalezas identificas no grupo en canto ao desenvolvemento de obxectivos curriculares?

Que necesidades identificas e como as vas abordar? *(Planificación de estratexias metodolóxicas, xestión de aula, estratexias de seguimento da eficacia de medidas)*

Que fortalezas identificas no grupo en canto a aspectos competenciais?

Necesidades individuais

Cales son os alumnos que necesitan un maior seguimento ou personalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe? *(Ter en conta os alumnos con necesidades*

educativas, con altas capacidades, e outras con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar...).

Que medidas organizativas vas adoptar? *(Planificación de reforzos, situación de espazos, xestión de tempos de grupo para favorecer a intervención individual).*

Que medidas curriculares vas adoptar? Que recursos vas empregar?

Que modelo de seguimento vas utilizar con cada un deles?

Cada canto e como vas avaliar os seus progresos?

Obxectivos mínimos en caso de actividade lectiva non presencial

No caso en que haxa impedimentos pola COVID-19 para que o alumnado poida asistir con normalidade ao centro escolar, e as clases teñan que continuarse por medios telemáticos, os obxectivos mínimos exixibles serían:

- Tomar conciencia da importancia de practicar bos comportamentos e sentimentos para atopar a felicidade.
- Recoñecer na vida dos santos a misión que realiza a Igrexa no mundo.
- Descubrir a misión da Igrexa.
- Valorar os comportamentos exemplares das persoas e tomar conciencia da importancia de diferenciar os bos dos malos comportamentos.
- Coñecer a fe da Igrexa en Xesús Cristo.
- Valorar a importancia de realizar actividades solidarias para construír unha sociedade máis xusta e saber que é o compromiso social e cidadán dos cristiáns.

Aprendizaxes non adquiridas no curso 2019-2020

Nesta aula quedaron pendentes por mor da pandemia que suspendeu as clases presenciais no anterior curso de 5º de E.P.

- Coñecer e aplicar as principais ensinanzas de Xesús narradas nos Evanxeos e nas súas parábolas para mellorar a convivencia entre as persoas.
- Descubrir e valorar o significado do templo católico e as imaxes relixiosas.
- Comprender o significado cristián, festivo e celebrativo das festas máis importantes do ano litúrxico e o culto cristián para saber participar nelas de forma cívica e relixiosa.
- Descubrir o significado dos principais acontecementos da paixón, morte e resurrección de Xesucristo e a mensaxe cristiá que revelan para todos os tempos.

Plan de recuperación

O longo do primeiro mes de clase, adicaremos sesións para reforzar e recuperar as aprendizaxes non adquiridas no curso, mediante o traballo por tarefas individuais, e algún taller de manualidades e materiais multimedia ou actividades dixitais, que fomenten o emprego das TIC.

Medidas para a actividade lectiva non presencial

✓No caso de suspenderse a actividade lectiva presencial, están previstas as seguintes medidas:

funcionamento e uso da **aula virtual**.

✓O profesorado **formará ao alumnado** de 3º, 4º, 5º e 6º para que poida acceder de forma autónoma á aula virtual e para que poida realizar as accións máis básicas e necesarias (subir arquivos, descargar arquivos, acceder aos enlaces ...).

✓O ensino non presencial será **impartido polo profesorado ordinario** do alumnado preferentemente **a través da aula virtual** de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado ou ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.

✓No caso do **alumnado no que non sexa posible o uso da aula virtual**, arbitrarase un modo alternativo para a comunicación coas familias e o mantemento da actividade lectiva nos supostos nos que se teña que pasar á educación a distancia. Dito modo alternativo quedará recollido na programación didáctica e procurarase realizar unha proba do seu correcto funcionamento durante o tempo que asiste o seu alumnado ao centro.

Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.

En todo caso, durante o período de suspensión da actividade lectiva presencial, o profesorado procurará cumprir sempre coas seguintes premisas:

✓**Manter o contacto permanente co alumnado** e as súas familias, tanto para coñecer a evolución do estado de saúde como para continuar co ensino a distancia.

✓ **Actualizar diariamente as aulas virtuais** dos niveis afectados para garantir a continuidade no proceso de ensino-aprendizaxe.

✓ Programar **tarefas que non supoñan unha carga de traballo excesiva** para o alumnado e para as súas familias.

✓ Programar tarefas das **distintas materias** atendendo á carga horaria de cada unha delas e procurando que os tempos de traballo do alumnado non se excedan das horas establecidas.

✓ Programar **distintos tipos de tarefas e en distintos soportes** (cadernos, libros, ordenador, vídeo, vídeo chamadas ...).

✓ **Revisar o protocolo** para buscar posibles erros e facer as modificacións que se estimen oportunas.